

**MANA
LATVIJA.LV**
DARI DIGITĀLI

PROGRAMMAS “DARI DIGITĀLI” TĀLMĀCĪBAS KURSS DIGITĀLAJIEM LĪDERIEM

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

ĪEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Programma ir saņēmusi Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta Nr.2.2.1.1/19/I/002 “Publiskās pārvaldes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju arhitektūras pārvaldības sistēma – 2. kārtā” finansējumu

VISPĀRPIEŅEMTIE DROŠĪBAS PRINCIPI

KIBERNOZIEGUMU RISKS

Droša kibervides pārvalde ir tikpat svarīga valsts un tās ekonomikas attīstībai kā droša fiziskā vide.

Kiberdrošība nav pašmērķis, bet gan valsts digitālās attīstības un digitālās sabiedrības pilnvērtīgas funkcionēšanas priekšnoteikums.

PIEMĒRI

Izspiešanas
kampanjas, kurās
uzbrucēji apgalvoja, ka
viņiem izdevies
uzlauzt lietotāja ierīci.

Šķietami Pasaulē Veselības
organizācijas vārdā nosūtīti e-
pasti, norādot, ka pielikumā
pievienota jaunākā informācija
par COVID-19.

Svarīgi ir ikdienišķas un pašsaprotamas darbības veikt pārdomāti un izsvērti, piemēram, pirms e-pasta pielikuma vai saites atvēršanas pārlicināties, ka sūtītājs ir reāla persona, uzņēmums vai valsts/pašvaldības iestāde.

Ja tomēr ir gadījies atvērt ziņu ar vīrusu:

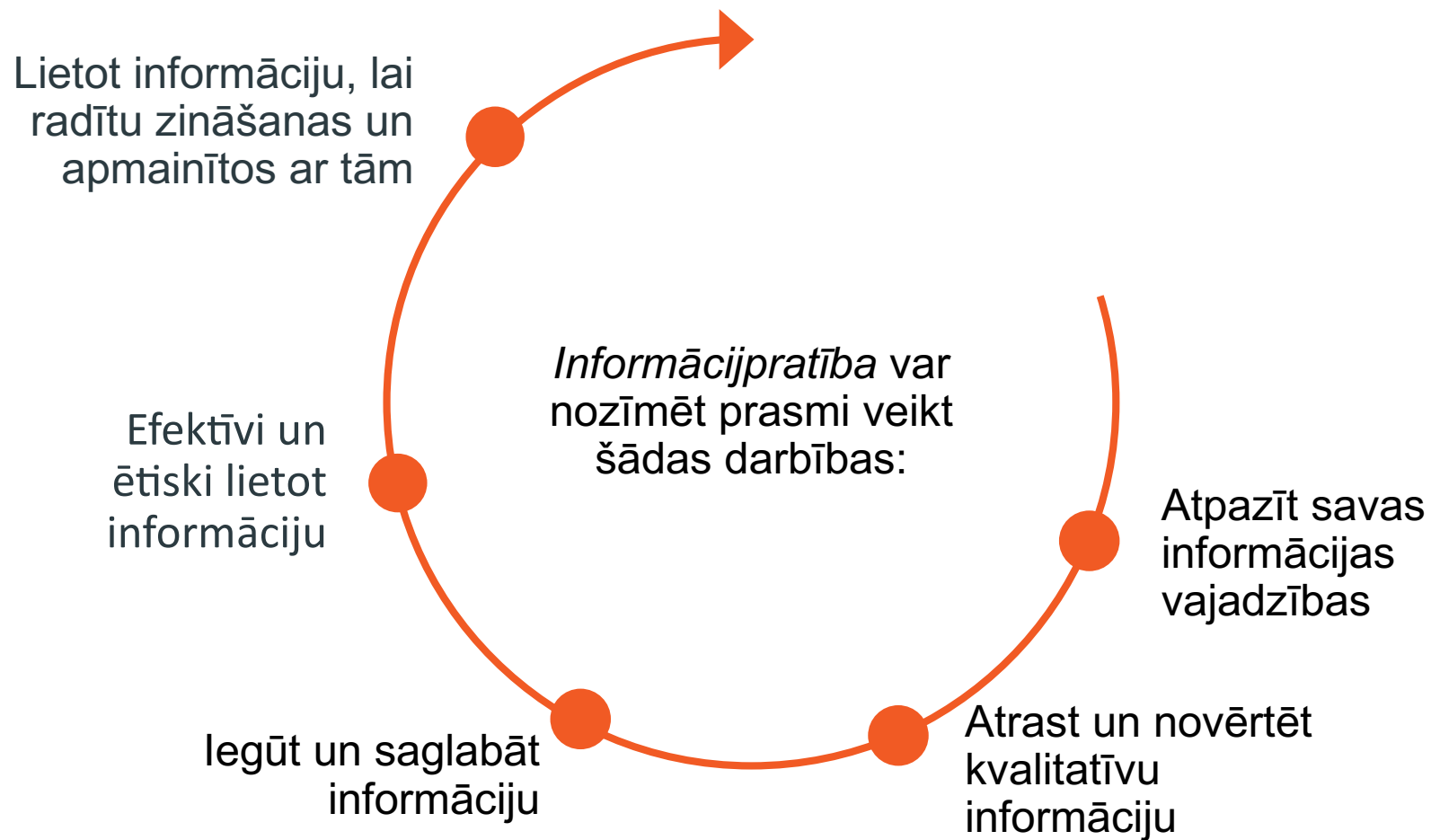
Jāvēršas pie savas darba vietas IT darbiniekiem.

Ja tiek izplatīts pretlikumīgas informācijas saturs, piemēram, vardarbība, naida kurināšana, finanšu krāpniecība, jāziņo **Latvijas Drošāka interneta centram**. Ja esi kļuvis par krāpniecības upuri, tad vērsies **Valsts policijā**.

INFORMĀCIJPRATĪBA

ATVĒRTIE DATI

Atvērtie dati ir brīvi pieejama bezmaksas informācija bez atkalizmantošanas ierobežojumiem, kuru var rediģēt un automatizēti apstrādāt ar brīvi pieejamām lietojumprogrammām.

Atvērtie dati tiek publicēti
Atvērto datu portālā
www.data.gov.lv

PIEMĒRI

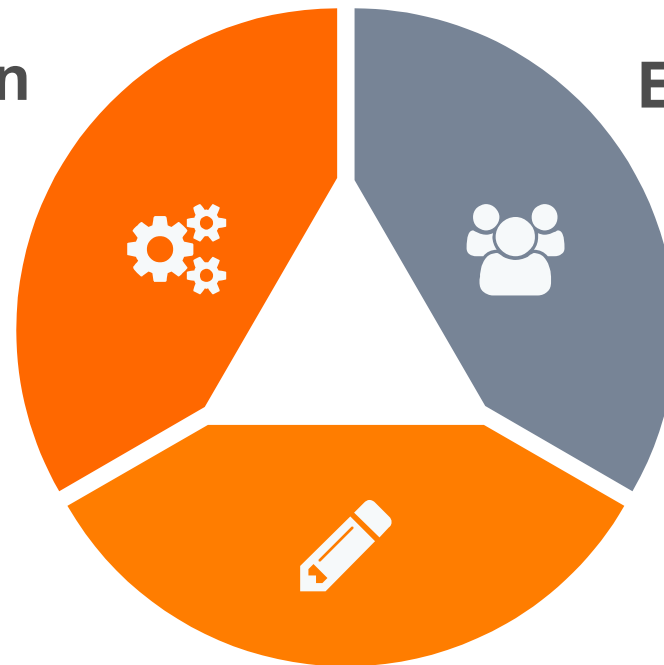
Annas 11.klases zinātniski pētnieciskā darba tēma bija mājdzīvnieku labbūtība. Skolotāja viņai ieteica izpētīt datus par reģistrēto mājdzīvnieku - suņu, kaķu, sesku – skaitu Latvijā. Datus Anna atrada sadaļā “Zemkopība, pārtika un mežsaimniecība”.

IEGUVUMI NO ATVĒRTO DATU IZMANTOŠANAS

**Jauni produkti un
pakalpojumi**

**Efektīvāka valsts
pārvalde**

**Informācijas atklātība –
“caurspīdīga” valsts
pārvalde**

KRITISKĀ DOMĀŠANA

Spēja izsvērti, pārdomāti
izvērtēt informāciju

Pieņemt lēmumus

Saprātīgi rīkoties

Kritiskā domāšana

```
graph LR; A[Kritiskā domāšana] --> B[Spēja izsvērti, pārdomāti izvērtēt informāciju]; A --> C[Pieņemt lēmumus]; A --> D[Saprātīgi rīkoties];
```

PERSONAS DATU DROŠĪBA

Visbiežāk izmantotie personas dati

- Personas vārds, uzvārds;
- Tālruna numurs;
- Elektroniskā pasta adrese;
- Faktiskā vai deklarētā dzīves vietas adrese;
- Personas vizuālais izskats;
- Personas pasas dati;
- Personas finansiālais stāvoklis;
- Personas ģimenes stāvoklis.

Sensitīvie personas dati

- Veselības stāvoklis;
- Filozofiskie vai politiskie uzskati;
- Dalība arodbiedrībās;
- Reliģiska pārliecība;
- Etniskā izcelsme;
- Ziņas par seksuālo dzīvi;
- Biometrijas dati (pirkstu nospiedumi, sejas digitālais attēls, fizisko īpašību un rādījumu kopums).

PERSONAS DATU APSTRĀDE

Par personas datu apstrādi ir uzskatāms

- Rēķina izrakstīšana;
- Klientu datu bāzes aplūkošana;
- Mutiska saziņa;
- Darbinieku fotogrāfijas uzņemšana un aplūkošana;
- Caurlaides saņemšana un iznīcināšana.

Par personas datu apstrādi nav uzskatāms

Piemēram, sasveicināšanās ar cilvēku uzņēmuma vestibilā, privāts apsveikums. Ikvienai personai ir svarīgi zināt un ievērot regulas prasības.

DROŠAS INTERNETA LIETOŠANAS PAMATNOTEIKUMI

- 1 | Nedod citām personām savu personas apliecību (eID karti) ar PIN kodiem vai internetbanku piekļuves līdzekļus.
- 2 | Nepārsūti paroles un citu privātu informāciju e-pasta vēstulēs vai saziņas lietotņu un sociālo tīklu ziņojumos.
- 3 | Saņemot e-pasta vēstules ar aizdomīgu saturu, never vaļā tai pievienotos pielikumus.
- 4 | Pārdomā, kādas fotogrāfijas publicēt tīmeklī, un kā to publiskošana kādu dienu var ietekmēt personas dzīvi, piemēram, attiecības ar draugiem, radniekiem, kolēģiem, esošajiem vai nākamajiem darba devējiem
- 5 | Neizpaud savus personas datus, nestāsti tīmeklī un sociālajos tīklos pārāk daudz par savu dzīvi, jo īpaši par finansiālo situāciju, jauniegūtajām lietām, izbraukšanu no mājām u.tml.

*Vairāk ieteikumu mācību materiālā.

MANA LATVIJA.LV

DARI DIGITĀLI

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Reģionālās
attīstības fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē